

מתחילים סיפור

עמוס עוז. הוצאת כתר, 1996

הטיפול? וגם: " ... מה תהיה המילה הראשונה בספר. הטביעה השחורה הראשונה על פני הלבן? " (עמ' 8). - מכירים את הדריכות הזאת, את מלאכת העריכה הפנימית שמתרחשת בראש: מה לומר בפתיחת מפגש, מה ייקח את הטיפול אל המשפט הבא, וכיצד יירקם סיפור המסע המשותף.

עוז בוחן את השלב הבראשיתי בפתיחותיהן של יצירות ספרותיות. הפתיחות מוצגות כחוויה שנחתם כביכול בין המספר ובין הקורא. הקורא והמספר מנהלים ביניהם מעין משחק; משחק שהוא לעתים מחבואים ולעתים תופסת, ויש שהוא שחמט, או פוקר, או תשבץ, או מתיחה, או הזמנה למאבק, או הזמנה למחול, או חיזור מהתל.

באמצעות תיאורי פתיחות, מציג עוז הבחנות וניתוחי סצנות, דרכן אפשר לראות ולהבין מניעים נסתרים וחוכמה פסיכולוגית שבונה את הסיפור ומעצבת את הדמויות. הקישור למפגש הטיפולי ולהתהוות הסיפור הטיפולי נאמן ומרתק.

לכל טיפול יש פתיחה. לכל ספר יש פתיחה. מרגע המפגש (ולמעשה, עוד לפניו) מתחיל סיפור. זהו שמו של ספר שכתב עמוס עוז: **מתחילים סיפור**. בעבודה הפסיכולוגית מחפשים גם את מה שקדם להתחלה, וכך כותב עוז: "הלא תמיד ובלי יוצא מן הכלל קיימת התחלה שלפני ההתחלה. ... עילת הגורם לסיבה שממנה נבע המניע" (עמ' 12).

עמוס עוז מנתח התחלות סיפורים של סופרים ידועים (עגנון, גוגול, קפקא, צ'כוב, ס. יזהר ועוד) ומלמד על כוחה של פתיחה. הוא מציג ומראה כיצד בעמוד הראשון של סיפור, בפסקאות הפתיחה ממש, גלומים המרכיבים והמוטיבים הראשיים שיימשכו לאורך הסיפור כולו. בעין חדה ובקליטה פתוחה אפשר לזהות את פעימת הסיפור ואת חוכמתו למן ההתחלה, ואחר כך לזהות את התפתחותו במוטיבים האלה ובמה שסביבם.

"מי לא ישב ככה פעם לפני דף לבן שפוער עליך פה בלי שיניים ולועג, בבקשה, בוא נראה אותך, רק תיגע בי?" (עמ' 7), ומי לא מכיר את החוויה הזאת במפגש

פעם היינו משפחה

ציפי גון-גרוס . אירורים: גלעד סליקטר, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2016

השתקפות האירועים דרך אחותו הצעירה. הטלטלה שהאישיות עוברת מוצגת באמצעות מפגשים, שיחות והרהורים שהנער, אלון, חווה לאורך השבועות והחודשים שלאחר הפרידה. בין היתר, הוא מוצא לו חברה, אישה זקנה שסייע לה ברחוב, ואחר כך הופכת למקשיבה מצוינת, אצלה הוא פורק את רגשותיו המבולבלים.

דרך התיאורים בפרקים הקצרים עולה אי-ההבנה של הילדים מדוע הוריהם לא יכולים להסתדר ביניהם, ומדוע אינם מצליחים לפתור את הבעיות. הכמיהה החזקה שלהם שההורים פשוט יהיו יחד, שוב, ואז הכול יהיה בסדר.

רואים גם את מבוכת ההורים, שאיכשהו מתארגנים עם הרגשות המציפים אותם, ואילו עם הילדים קשה להם לתקשר בצורה ישירה ותומכת.

סיפור על גירושין, פרידת ההורים והשבר שעוברים בני המשפחה. מסופר מנקודת המבט של הבן, שמתאר בעיקר מה הוא רואה ומה עובר עליו, ומה הוא קולט שעוברים האחרים - אבא, אמא ואחותו.

הספר מלווה באירורים עדינים, שממחישים את הרגשות המובעים בסיפור. יש ציור בראש כל פרק. שם הפרק, וציור. הציור אותו ציור: בני המשפחה, אבא, אמא, בן ובת. בכל פרק דמות אחת, שתיים או שלוש צבועות בלבן, והאחרות בצל. זה מקנה רושם של תנועה יחד עם קיפאון. צל ואור.

הסיפור כתוב פשוט, בעברית רגילה, לא "תל-אביבית" ולא "צעירה". השפה מביאה בפנינו הלך רוח ומחשבות של נער בן 13, שמתאר את חוויותיו בתקופה שבה מבנה המשפחה מתפרק. תמונות קטנות וְהַרְגָלִים של יום יום מקבלים צבע ונופך רגשי עמוק דרך תגובות הנער המספר, ובאמצעות

